

NOT

Ärende: Sammanfattande rapport från plenarmötet
– Bryssel den 28–29 oktober 2002¹

I. ÖPPNANDE AV MÖTET

1. Ordföranden lägger fram ett preliminärt utkast till konstitutionellt fördrag

Ordföranden lade fram ett utkast till utformning av ett framtida fördrag som utarbetats av presidiet. Han betonade att utkastet avser ett konstitutionellt fördrag och följaktligen avspeglar önskemål från nästan hela konventet. Det tillvägagångssätt som valts bygger på den breda enighet om principen om en enda juridisk person som uppnåddes under debatten vid det senaste plenarmötet, vilken banade väg för en sammanslagning av fördragen om Europeiska gemenskapen respektive Europeiska unionen. Den gemensamma texten består av tre partier:

- Första delen kommer att innehålla bestämmelser om den institutionella strukturen.
- Andra delen gäller unionens politik och åtgärder.
- Tredje delen kommer att innehålla slutbestämmelser och de bestämmelser om rättslig kontinuitet som är brukliga i denna typ av konstitutionella rättsakter.

¹ Ett fullständigt referat från plenarmötet finns på webbplatsen:
<http://european-convention.eu.int>

- a) Den första delen, som innehåller de grundläggande bestämmelserna och som därför bör vara synnerligen tydlig och exakt, inleds med en ingress, varefter det fastställs
- vad unionen är (definition av unionen och dess rättsliga natur),
 - varför medlemsstaterna har beslutat att sluta sig samman (vilka värderingar och mål som förenar dem),
 - vad det innebär att vara unionsmedborgare och vilka unionens grundläggande rättigheter är,
 - vilka befogenheter unionen har; det kommer att anges att unionen endast har de befogenheter som den tilldelats; principerna om subsidiaritet och proportionalitet kommer att bekräftas exakt,
 - vilka unionens institutioner är,
 - hur genomförandet av unionens åtgärder är organiserat för att främja enkelhet, öppenhet och effektivitet,
 - vilka principerna för unionens demokratiska liv är,
 - unionens finanser,
 - unionens yttre åtgärder,
 - förbindelserna mellan unionen och dess närmaste omvärld,
 - principen att unionen är öppen för samtliga stater i Europa som respekterar dess värderingar och grundläggande rättigheter och godtar dess regler.
- b) I den andra delen av fördraget, om unionens politik och åtgärder, kommer ett stort antal bestämmelser i de nuvarande fördragen att återges. De tekniska anpassningar som är nödvändiga för att anpassa den andra delen till den första kommer att göras i artiklarna om unionens politik.
- c) Den tredje delen kommer att innehålla slutbestämmelser och bestämmelser om rättslig kontinuitet. Mot bakgrund av hela utkastet – som tillgodoser kravet på en förenkling av fördragets struktur – är det logiskt och i praktiken oundvikligt att tänka sig att det nya konstitutionella fördraget kommer att ersätta de befintliga fördragen. Med denna utgångspunkt bör slutbestämmelserna innehålla bestämmelser som garanterar rättslig kontinuitet med avseende både på gemenskapen och unionen.

Dokumentet, som har distribuerats med beteckningen CONV 369/02, innehåller en andra del som är avsedd att ge vissa upplysningar om innehållet i de bestämmelser som ingår i fördragets grundläggande del. Dessa upplysningar är ett försök att belysa hur utkastet till konstitutionellt fördrag är strukturerat och ange var de olika ingående delarna i texten kommer att återfinnas.

Ordföranden konstaterade att vissa av upplysningarna motsvarar de riktlinjer som redan har framgått av konventets arbete, andra återspeglar förslag som har lagts fram från olika håll, men som ännu bör diskuteras eller studeras mer ingående. Frågan om vissa av dessa artiklar skall behållas och vad de exakt bör innehålla kommer att besvaras under det kommande arbetet i konventet.

Ordföranden sade att presidiet under de första månaderna 2003 avser att lägga fram fylligare avsnitt i utkastet till fördrag till följd av resultatet av plenardebatterna om arbetsgruppernas rekommendationer. Det är på detta sätt som fördragets byggstenar kommer att inta sin plats i den konstitutionella strukturen och som konventet kommer att kunna uppnå sitt mål.

2. De nationella parlamentens roll

- debatt om rapporten från arbetsgrupp IV för de nationella parlamenten med Gisela Stuart som ordförande (dok. CONV 353/02)

Ordföranden i arbetsgruppen, Gisela Stuart, presenterade de slutsatser som arbetsgruppen kommit fram till i sin slutrapport (CONV 323/02). Arbetsgruppen har diskuterat de nationella parlamentens roll med avseende på tre huvudfrågor: Granskning av respektive regerings agerande i rådet, kontroll av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen samt roll och funktion för multilaterala, interparlamentariska nätverk eller mekanismer.

Ordföranden påminde om att arbetsgruppen hade funnit att de nationella parlamentens plikt först och främst är att hålla sina regeringar ansvariga när dessa fattar beslut på europeisk nivå. Det rådde allmän enighet i arbetsgruppen om att det kan vara lämpligt att utbyta information om bästa praxis i fråga om granskningsmodeller i syfte att förbättra de nationella systemen. Arbetsgruppen ansåg vidare att insyn i rådet när det

lagstiftar är av yttersta vikt för att möjliggöra en effektiv granskning från de nationella parlamentens sida. Arbetsgruppen lämnade ett antal rekommendationer till åtgärder för att möjliggöra granskning, däribland en skärpning av bestämmelserna i det protokoll om de nationella parlamentens roll som fogas till Amsterdamfördraget. När det gäller subsidiaritet stödde arbetsgruppen rent allmänt slutsatserna från den arbetsgrupp där Iñigo Méndez de Vigo är ordförande. Slutligen lämnade arbetsgruppen flera rekommendationer till hur förbindelserna mellan de nationella parlamenten och Europaparlamentet bör organiseras. Ordföranden betonade att det övergripande syftet med arbetsgruppens rekommendationer är att öka de nationella parlamentens engagemang i EU, att stimulera känslan av ansvarighet samt att på ett konstruktivt sätt ge dem faktisk möjlighet att göra sig hörda utan att den europeiska lagstiftningsprocessen fördröjs. Ordföranden framhöll att medlemmarna i arbetsgruppen, trots att denna hade nått enighet om många frågor, anser att det är nödvändigt med en plenardebatt om institutionella frågor innan de kan inta bestämda ståndpunkter om förslagen till ett nytt forum som skulle sammanföra de nationella parlamenten och Europaparlamentet för att exempelvis diskutera EU:s allmänna politiska riktlinjer och strategi.

Den allmänna debatten efter föredragningen visade att det finns brett stöd bland konventsledamöterna för arbetsgruppens rapport och rekommendationer. Följande kan noteras angående debatten om olika inslag i rapporten:

Betydelsen av ökat engagemang från de nationella parlamentens sida i unionens verksamhet erkändes allmänt, och flera ledamöter förordade att de nationella parlamentens roll särskilt bör bekräftas i ett framtida konstitutionellt fördrag. De nationella parlamentens roll för att föra unionen närmare dess medborgare betonades.

De rekommenderade åtgärderna för att underlätta en bättre nationell parlamentarisk granskning, samtidigt som man överlåter till varje medlemsstat att själv organisera den faktiska parlamentariska granskningen enligt sina konstitutionella krav och parametrar, fick brett stöd. Att möjliggöra snabb tillgång till såväl samrådsdokument som lagstiftningsförslag genom att direkt översända dem till de nationella parlamenten betraktades som ett viktigt steg. Det betonades att rekommendationerna i rapporten var konkreta och snabbt kunde sättas i verket. Många talare framhöll att full insyn i rådet när det utövar sin lagstiftande funktioner har stor betydelse för en effektiv parlamentarisk granskning av regeringarnas agerande i rådet och de uttryckte sitt stöd för arbetsgruppens rekommendationer i detta avseende.

Ett stort antal ledamöter välkomnade arbetsgruppens stöd för slutsatserna från arbetsgruppen för subsidiaritetsprincipen, och många av ledamöterna framhöll vikten av att engagera de nationella parlamenten i ett tidigt skede av lagstiftningsförfarandet. Flera ledamöter välkomnade förslagen i arbetsgruppens rapport om att ytterligare stärka subsidiaritetsmekanismen. De nämnde särskilt kopplingen mellan subsidiaritet och proportionalitet och förslaget om att inte begränsa rätten till överklagande till de nationella parlament som har lämnat ett motiverat yttrande i ett tidigt skede. Några ledamöter framförde på nytt sin åsikt att regioner med lagstiftande befogenhet bör ha rätt till överklagande inom sitt behörighetsområde. En ledamot påminde om sin tveksamhet till en mekanism för tidig varning.

Flera ledamöter betonade vikten av att arbeta i nätverk och utbyta bästa praxis mellan de nationella parlamenten och såg detta som ytterligare ett sätt att öka de nationella parlamentens medvetenhet om Europeiska unionens verksamhet och deras förmåga till effektiv granskning. De ansåg att COSAC, eventuellt i reformerat och förstärkt skick, kan ha stor betydelse i detta avseende. Några yrkade på att man skall upprätta ett litet sekretariat för COSAC.

Arbetsgruppens förslag om att metoden med ett konvent bör formaliseras i fördraget som en förberedande mekanism för kommande fördragsändringar mottogs positivt. En del föreslog att konventen inte nödvändigtvis måste begränsas till att förbereda kommande fördragsändringar och regeringskonferenser utan eventuellt kan ha större ansvarsområde.

En stor del av debatten ägnades åt en diskussion om tankarna på att engagera de nationella parlamenten i EU-debatten om viktiga strategiska och politiska frågor. Bland dessa idéer fanns – utöver modellen med ett konvent – anordnande av europeiska veckor varje år som en gemensam öppning för Europadebatten i varje medlemsstat, organisation av interparlamentariska konferenser om särskilda frågor och inrättande av en kongress.

Ett betydande antal talare var tveksamma till att upprätta nya institutioner eller organ, eftersom detta ytterligare kan komplicera den institutionella strukturen, och ifrågasatte i samband med detta betydelsen av en kongress som regelbundet skall samla nationella parlamentsledamöter och ledamöter i Europaparlamentet. Flera talare ansåg att konventet skall uppskjuta diskussionerna om denna fråga till den bredare debatt om institutionerna som kommer att äga rum senare. Några ansåg att det är viktigt att ha en klar och bestämd idé om nya mekanismer eller organs mål och funktioner: En del ansåg att möjligheten att sammankalla ett konvent kommer att vara tillräcklig, tillsammans med andra befintliga sätt för nationella parlamentsledamöter och ledamöter i Europaparlamentet att arbeta i nätverk.

Ett antal talare stödde dock tanken på en kongress, under förutsättning att den inte kommer att ha några befogenheter att lagstifta. Det framfördes några förslag till hur den skulle kunna fungera. Det hävdades att ett sådant forum kan bidra till ökad demokratisk kontroll av Europeiska rådet och bör ses som ett komplement till Europaparlamentet. De som uttryckte intresse för tanken på en kongress hade olika åsikter om huruvida den borde ha en uppgift när det gäller tillsättningar.

Avslutningsvis drog ordföranden följande slutsatser:

- Bred enighet kan noteras när det gäller betydelsen av ökat engagemang för de nationella parlamenten i unionens verksamhet och bekräftandet av deras betydelse i samband med det framtida konstitutionella fördraget.
- Deras engagemang bör i första hand bestå av en effektiv kontroll av de nationella regeringarnas agerande: Arbetsgruppens förslag till direkt översändande av texter och andra praktiska åtgärder välkomnades därför och stöddes av plenarmötet.
- Stödet för rekommendationerna från arbetsgruppen för subsidiaritetsprincipen och för inrättandet av en mekanism för tidig varning bekräftades åter.
- Behovet att öka möjligheterna till samråd och utbyte av bästa praxis mellan de nationella parlamenten erkändes.
- Flera idéer framfördes om hur de nationella parlamenten bättre skall engageras i debatten om Europeiska unionens allmänna riktlinjer, däribland en formalisering av metoden med ett konvent i det konstitutionella fördraget, anordnande av europeiska veckor, interparlamentariska konferenser om särskilda frågor och inrättande av en kongress, där nationella parlamentsledamöter och ledamöter i Europaparlamentet regelbundet skulle sammanträffa. Konventet behöver utforska kongressens potentiella roll och funktion ytterligare: enligt ordförandens åsikt kan en sådan kongress ha stor betydelse för att engagera högre nationella parlamentsledamöter och ledamöter i Europaparlamentet i att föra ut viktiga frågor (t.ex. utvidgningarna) till en bredare allmänhet. Konventet kommer att återkomma till dessa frågor.

3. **Redogörelse av Klaus Hänsch om läget när det gäller arbetet i arbetsgrupp VI för ekonomisk styrning**
4. **Redogörelse av Henning Christophersen om läget när det gäller arbetet i arbetsgrupp V för kompletterande befogenheter**

Konventet åhörde muntliga redogörelser om överläggningarna i var och en av dessa arbetsgrupper som kommer att lägga fram sina rapporter vid nästa möte (7–8 november).

5. **Stadgan för de grundläggande rättigheterna**

- Debatt om rapporten från arbetsgrupp II som leds av Antonio Vitorino (dok. CONV 354/02)

Arbetsgruppen som leds av kommissionsledamot Antonio Vitorino hade anmodats att undersöka följande:

- Formerna för och följderna av ett eventuellt införlivande av stadgan i fördragen,
- Formerna för och följderna av en eventuell anslutning av EG/EU till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna ("Europeiska konventionen").
- Arbetsgruppen har dessutom diskuterat frågan om effektiva rättsmedel och enskilda personers tillgång till EG-domstolen.

Som inledning till diskussionen gratulerade mötesordföranden alla arbetsgruppens medlemmar och dess ordförande till att de hade lyckats lägga fram en mycket samstämmig rapport. Enligt Antonio Vitorino var de viktigaste inslagen i rapporten följande:

Arbetsgruppen betonade att det var konventets sak att fatta det politiska beslutet om införlivandet av stadgan i fördragen. Alla arbetsgruppens medlemmar antingen stödde kraftigt införlivandet i en form som skulle göra stadgan rättsligt bindande och ge den konstitutionell ställning eller uteslöt inte att de kunde tillstyrka ett sådant införlivande.

När det gäller formerna för ett eventuellt införlivande var alternativen antingen att stadgans artiklar infogas i början av det konstitutionella fördraget, i en avdelning eller ett kapitel i fördraget, eller att en lämplig hänvisning till stadgan införs i en av det konstitutionella fördragets artiklar. En sådan hänvisning kan kombineras med att stadgan utgör en bilaga till eller fogas till det konstitutionella fördraget, antingen som en specifik del av det konstitutionella fördraget som endast innehåller stadgan eller som en separat rättslig text (t.ex. i form av ett protokoll). Enligt en medlem i arbetsgruppen kan en s.k. indirekt hänvisning till stadgan användas för att göra denna rättsligt bindande utan att ge den konstitutionell status.

Enligt arbetsgruppen var stadgans innehåll i huvudsak en konsensus som uppnåddes vid det förra konventet. Arbetsgruppen rekommenderade inte några ändringar i sak. För att göra den absolut tydlig och vattentät hade de emellertid utarbetat och lagt fram förslag till anpassningar av vissa övergripande klausuler som ingår i stadgan. De hade även diskuterat andra frågor, till exempel ingressen till stadgan, betydelsen av presidiets förklaringar och frågan om artikel 6.2.

När det gäller formerna för och följderna av en eventuell anslutning av EG/EU till Europeiska konventionen antingen stödde arbetsgruppens medlemmar kraftigt eller var de beredda att tillstyrka inrättandet av ett konstitutionellt bemyndigande som gör det möjligt för unionen att ansluta sig till Europeiska konventionen. Inom denna fråga insisterade arbetsgruppen på två punkter, nämligen bevarande av unionslagstiftningens och Luxemburgdomstolens autonomi samt införande av tekniska garantier för att tydliggöra att en anslutning inte innebär att uppdelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna ändras.

Arbetsgruppen diskuterade också unionens nuvarande system för rättsmedel som är tillgängliga för enskilda personer, i synnerhet mot bakgrund av den grundläggande rätten till effektivt rättsskydd. I detta sammanhang fäste arbetsgruppen konventets uppmärksamhet framför allt på frågan om huruvida villkoren för enskilda personers direkta tillgång till domstolen (artikel 230.4 i EG-fördraget) behöver reformeras för att säkerställa ett effektivt rättsskydd. Arbetsgruppen avstod från att lämna konkreta rekommendationer. I stället rekommenderade den att frågan om en eventuell reform av artikel 230.4 i EG-fördraget skall behandlas ytterligare av konventet i ett lämpligt sammanhang.

Vid den allmänna debatten välkomnade talare från hela styrelsen arbetsgruppens slutsatser och gratulerade den och dess ordförande till att de hade lyckats lägga fram en så i hög grad samstämmig rapport om en komplex fråga som tidigare hade givit upphov till bekymmer och oenighet.

En mycket stor majoritet av talare stödde införlivandet av stadgan i det konstitutionella fördraget, vilket skulle innebära att stadgan blir en rättsligt bindande text med konstitutionell ställning, eller uppgav att de – på grundval av det samförstånd som hade uppnåtts och de villkor som fastställts av arbetsgruppen – nu var beredda att tillstyrka ett sådant införlivande och lämna den tidigare oenigheten bakom sig. Man uppgav att grundläggande rättigheter är en hörnsten som genom införlivandet av stadgan skulle finna sin rätta plats i unionens kommande konstitution och att ett sådant införlivande skulle vara logisk med hänsyn till utvecklingen från en ekonomisk gemenskap till en politisk union med gemensamma värderingar.

En medlem välkomnade arbetsgruppens värdefulla och solida tekniska arbete, som innebar att flera av de svåra frågor som hade uppkommit genom stadgan redades ut, och uppgav att det politiska beslutet om införlivande borde fattas av plenarmötet vid lämpligt tillfälle. En annan medlem tog upp fortsatta problem med stadgan, i synnerhet dess bestämmelser om sysselsättning och sociala frågor.

När det gäller den konkreta formen för införlivandet av stadgan tillstyrkte en rad talare alternativet att infoga stadgans artiklar i det konstitutionella fördraget (alternativ a i arbetsgruppens rapport). Enligt dessa talare skulle detta göra de grundläggande rättigheterna mer synliga i det konstitutionella fördraget och tydligt uttrycka deras höga symboliska värde för medborgarna.

Flera andra medlemmar av konventet föredrog det andra grundalternativet i arbetsgruppens rapport, dvs. att införliva stadgan genom en lämplig hänvisning till den i en artikel i det konstitutionella fördraget och, tillade några, låta den utgöra en bilaga eller foga den till fördraget som en separat rättsakt. Dessa talare hävdade att detta var den bästa metoden för att erhålla ett kort och lättbegripligt fördrag, bevara stadgans integritet bättre och undvika vissa tekniska komplikationer som uppstår om stadgan infogas direkt i fördraget.

Ett mycket mindre antal talare föredrog att man i en artikel i fördraget gör en "indirekt" hänvisning till stadgan som en källa för att tolka de grundläggande rättigheterna som allmänna principer i unionslagstiftningen och hävdade att inte alla artiklar i stadgan på samma sätt kan medföra juridiska rättigheter för medborgarna eller att rättigheterna i stadgan behövde formuleras mer exakt.

De flesta talarna stödde anpassningarna av utformningen i de övergripande bestämmelserna i stadgan enligt arbetsgruppens förslag och var nöjda med att dessa anpassningar inte innebär att stadgan ändras i sak. Ett antal talare välkomnade anpassningarna, eftersom de ökade den rättsliga säkerheten och tydligheten och gav utrymme för olika rättsliga traditioner i stadgan, varigenom stadgan lättare kunde bli en rättsligt bindande text. Andra talare ansåg att de ändrade övergripande bestämmelserna i arbetsgruppens förslag inte är nödvändiga och endast innehåller självklarheter, men att de inte gjorde någon skada och därför kunde godtas om de bidrog till att åstadkomma konsensus om införlivandet av stadgan som en rättsligt bindande text.

Vissa medlemmar reserverade sig dock mot ändringarna till de övergripande artiklarna i arbetsgruppens förslag, eftersom de ansåg att de inte är nödvändiga eller att de potentiellt urvattnar standarden av det skydd som föreskrivs i stadgan och strider mot den grundläggande idén om att innehållet i stadgan skall efterlevas. I synnerhet hävdades det att den föreslagna artikel 52.5 om effekten av stadgans "principer" kunde tolkas som att de motsäger skyldigheten enligt artikel 51.1 att följa dessa principer och att främja deras tillämpning och att den på ett olämpligt sätt begränsar den rättsliga kraften i dessa principer, vilka enligt dessa medlemmar bör vara allmänt rättsligt bindande i lika hög grad som rättsakter som antas specifikt med tillämpning av principerna. En medlem ansåg att formeln "med beaktande av subsidiaritetsprincipen" i artikel 51.1 i stadgan är tvetydig och tvivlade på att de är möjligt att genomföra vissa bestämmelser i stadgan samt betonade behovet av att göra åtskillnad mellan de artiklar i stadgan som är rättigheter och de som är principer.

Ett antal talare betonade behovet av att behålla ingressen till stadgan som innehåller viktiga uttalanden om unionens grundläggande karaktär och utgör en känslig politisk konsensus som uppnåddes av det förra konventet. Dessa medlemmar önskade därför att ingressen skall införlivas i eller användas som ingress till det konstitutionella fördraget.

Flera talare underströk betydelsen av de förklaringar som hade utarbetats på initiativ av det förra konventets presidium. Även om dessa förklaringar inte har något rättsligt värde, vilket framhölls av några talare, ansågs de som en ytterst värdefull hjälp för tolkningen – bland annat för domstolarna och myndigheterna i kandidatländer som inte har deltagit i utformningen av stadgan – eller som en mycket viktig del i det övergripande politiska paketet om stadgan. Mot denna bakgrund välkomnade talarna arbetsgruppens rekommendationer om att införliva arbetsgruppens förklaringar

om de tekniska ändringarna av stadgan med de ursprungliga förklaringarna. En medlem erinrade emellertid om att förklaringarna utformades under presidiets eget ansvar och att det förra konventet, som hade beslutat att inte diskutera dem, inte deltog.

Det stora flertalet talare stödde införlivandet av ett konstitutionellt bemyndigande i det konstitutionella fördraget, varigenom unionen skulle kunna ansluta sig till Europeiska konventionen. Flera talare välkomnade i detta sammanhang arbetsgruppens enighet om viktiga problem som frågan om en anslutning till Europeiska konventionen gav upphov till. Det betonades framför allt att unionslagstiftningens autonomi och domstolens ställning inte kommer att undergrävas genom en anslutning, att det genom användning av vissa garantier blir tydligt att den rättsliga "räckvidden" för anslutningen kommer att begränsas till unionens befogenheter utan att dessa utvidgas samt att de nationella ståndpunkterna med avseende på Europeiska konventionen och protokollet till denna inte kommer att påverkas. En ytterligare synpunkt som togs upp vid flera tillfällen var att införlivandet av stadgan och unionens anslutning till Europeiska konventionen bör betraktas inte som alternativ utan som kompletterande initiativ som tillsammans kommer att leda till samma situation som den som gäller för nationella rättssystem.

I detta sammanhang betonade ett antal talare den stora betydelse som de fäster vid unionens anslutning till Europeiska konventionen och erinrade om huvudargumenten för anslutning enligt arbetsgruppens rapport. Några ansåg att unionen måste anslutas till Europeiska konventionen om stadgan blir rättsligt bindande för att förhållandet mellan de båda europeiska domstolarna skall kunna lösas på lämpligt sätt. Man önskade också ett politiskt uttalande för anslutning som skulle fogas till det konstitutionella fördraget.

Andra medlemmar ansåg att konventet borde begränsa sig till att upprätta en rättslig grund för unionens anslutning till Europeiska konventionen och överlämna beslutet om att inleda anslutningsförhandlingar samt formerna för detta till unionens institutioner (på grundval av enhällighet i rådet). En av dessa medlemmar menade att man före ett sådant beslut borde undersöka om en sådan anslutning är möjlig utan att det inkräktar på unionslagstiftningens autonomi, påverkar medlemsstaternas enskilda ståndpunkter med avseende på Europeiska konventionen eller medför en utvidgning av unionens befogenheter.

Ett litet antal medlemmar reserverade sig mot idén om att unionen skall anslutas till Europeiska konventionen och efterlyste ytterligare diskussion om huruvida ett sådant steg skulle leda till en olämplig förlängning av rättsförfaranden eller risk för att unionens befogenheter utvidgas eller att domstolen undergrävs.

Flera talare framhöll betydelsen av effektiva rättsmedel och önskade en utvidgning av enskilda personers rätt att väcka talan inför Europeiska gemenskapernas domstol eller begärde ytterligare diskussion om denna fråga. Det hävdades att det för närvarande finns luckor i skyddet på grund av de stränga villkoren i artikel 230 fjärde stycket i EG-fördraget, det faktum att denna artikel endast behandlar möjligheten att väcka talan mot unionens institutioner och inte mot dess organ samt de nuvarande begränsningarna av behörigheten inom rättsliga och inrikes frågor. En medlem önskade en starkare europeisk ombudsman för att förstärka skyddet av medborgarnas möjlighet att väcka talan.

I ett slutanförande där arbetsgruppens ordförande besvarade synpunkter som hade framkommit under diskussionen betonade han att arbetsgruppens samstämmiga rapport utgjorde en kompromiss. Han förklarade att förslaget till artikel 52.4 skulle innebära att det tillvägagångssätt som domstolen redan tillämpar skulle införas i stadgan, nämligen att de gemensamma konstitutionella traditionerna inte gör det nödvändigt för domstolen att hålla fast vid en minsta gemensam nämnare utan i stället att föra fram medlemsstaternas gemensamma värderingar, vilket kanske inte nödvändigtvis uttrycks med samma räckvidd och betydelse i alla konstitutioner. Han betonade vidare att det i stadgan redan görs en tydlig och otvetydig åtskillnad mellan subjektiva rättigheter och principer som inte automatiskt ger rätt till konkreta förmåner utan kräver genomförandeakter, en distinktion som endast kommer till klarare uttryck i den nya bestämmelsen. När det gäller "förklaringarna" om stadgan bekräftade han att arbetsgruppens förklaringar måste läggas till i de ursprungliga förklaringarna under det fortsatta arbetet i konventet. Han sade sig vara beredd att åta sig arbetet med att utforma en konsoliderad version i nära samråd med arbetsgruppens medlemmar och att lägga fram det för presidiet. Slutligen hävdade arbetsgruppens ordförande att en anslutning till Europeiska konventionen inte skulle leda till avsevärda ytterligare förseningar av rättsliga förfaranden, eftersom medborgarna redan i dag i nationella förfaranden rörande unionslagstiftning kan åberopa Europeiska konventionen och vända sig till domstolen i Strasbourg. En anslutning skulle emellertid i sådana fall göra det möjligt för unionen, såsom upphov till den påstådda kränkningen av mänskliga rättigheter, att själv försvara sitt handlande och inte tvinga medlemsstaterna att försvara det. Han hävdade också att det vore märkligt om unionen, som kräver att kandidatländerna skall vara anslutna till Europeiska konventionen som villkor för medlemskap, inte själv vore beredd att ta samma steg.

Mötesordföranden gratulerade ännu en gång Antonio Vitorino och uttryckte sitt fulla stöd för hans sammanfattning av och reaktioner till diskussionen.

6. Inledande debatt om det preliminära utkastet till konstitutionellt fördrag

Ledamöterna i konventet gav sina första reaktioner på det utkast till konstitutionellt fördrag som ordföranden lade fram på presidiets vägnar.

Det framtida fördragets uppbyggnad mottogs positivt. Fördragets struktur ansågs lämplig. De väsentliga inslagen, dvs. dess konstitutionella karaktär, det faktum att det rör sig om ett enda fördrag, det uttryckliga erkännandet av unionens status som en enda juridisk person och "ryggradens" tydlighet och lättbegriplighet välkomnades av ledamöterna som ett djärvt steg som uppfyller konventets och medborgarnas förväntningar.

Följande mer specifika kommentar framfördes också:

- Flera konventsledamöter betonade vikten av det sakinnehåll som kommer att fullständiga strukturen, bl.a. när det gäller de institutionella frågorna. Några kunde redan skönja en välavvägd kompromiss i utkastet till struktur. Andra sade att en förutsättning för att de skall stödja strukturen är att man når en överenskommelse om den slutliga lösningen på de institutionella frågorna.
- Några konventsledamöter framhöll med tillfredsställelse att det preliminära utkastet äntligen kan ge medborgarna känslan av att de tillhör en politisk union och inte endast en gemensam marknad.
- Några konventsledamöter föreslog att det i artikel 1 skulle hänvisas till folken och inte endast till staterna. Det föreslogs också att man skulle lägga till att unionens medborgare delar samma värderingar.
- Några ledamöter var tveksamma till lydelsen i andra strecksatsen i artikel 14 (eftersom de hyste farhågor över att orden "åtgärder som genomförs tillsammans" kan innebära ett steg bakåt när det gäller viss gemensam politik).
- Några ledamöter hävdade att den nya politiken motsvarar unionens verkliga prioriteringar, men att den har en annan karaktär än "gemenskapspolitiken" och därför bör omfattas av särskilda förfaranden.
- Flera ledamöter underströk att det är viktigt att unionens mångkulturella karaktär betonas i fördraget, och några framhöll vikten av att nämna jämställdhet mellan kvinnor och män.
- Några ledamöter ansåg att det var onödigt att diskutera ett nytt namn för det nya Europa eftersom namnet Europeiska unionen nu var väl etablerat bland medborgarna.

- Några ledamöter ville att man skulle nämna de nationella parlamenten i den grundläggande delen av fördraget.
- Det uttrycktes tveksamhet angående medborgarskapet, befogenheterna, slutbestämmelserna och förfarandena för översyn av fördraget samt till att utkastet innehåller en avdelning om "försvarsfrågor" och artiklar om kongressen och rådets ordförandeskap.

Ordföranden lämnade följande svar på dessa synpunkter och frågor:

- Han betonade att införandet av ett enda fördrag och avskaffandet av pelarna utgör ett väsentligt framsteg, men att det inte innebär någon automatisk likriktning av förfaranden och arrangemang. Särskilda förfaranden kan behövas med hänsyn till vissa politikområdets speciella karaktär.
- Han bekräftade att förfarandena för beslutsfattande och särskilt lagstiftningsförfarandet kommer att ingå i den grundläggande delen av fördraget.
- Han underströk att den nationella parlamenten inte kan anges som en europeisk institution, men att de däremot kommer att nämnas i samband med de förfaranden där de deltar (subsidiaritet).
- Han erinrade om att befogenheterna redan är fastställda i de nuvarande fördragen men att de kommer att vara mer systematiserade i det nya fördraget.
- Han påpekade att ett gemensamt försvar redan anges som en framtida möjlighet i det nuvarande EU-fördraget (artikel 17).
- Han upprepade att införandet av vissa artiklar och innehållet i dessa kommer att bero på diskussionerna i konventet. Deras möjliga placering framgår emellertid genom att de nämns i strukturen.

Ordföranden konstaterade avslutningsvis att presidiet i början av år 2003 kan inleda utarbetandet av mer detaljerade förslag på grundval av de väsentliga punkter som framkommer under debatten om arbetsgruppernas slutsatser. De institutionella frågorna bör ses ur ett helhetsperspektiv och kommer inte att behandlas av arbetsgrupperna utan vid plenardebatterna.

II. NÄSTA MÖTE I KONVENTET

Ordföranden meddelade att nästa konventsmöte äger rum torsdagen den 7 november kl. 15.00 och fredagen den 8 november kl. 9.30. Det kommer att ägnas åt en genomgång av rapporterna från arbetsgrupperna för ekonomisk styrning och kompletterande befogenheter samt en debatt om "ett socialt Europa".

=====

EUROPEISKA KONVENTET
Plenarmötet den 28– 29 oktober 2002

TALARLISTA

i turordning

Måndagen den 28 oktober

2. De nationella parlamentens roll (dok. CONV 353/02)
Diskussion om rapporten från arbetsgrupp IV för nationella parlamenten med
Gisela Stuart som ordförande

1. Erwin TEUFEL – Tyskland (Parlamentet)
2. Dick ROCHE – Irland (Regeringen)
3. Joschka FISCHER – Tyskland (Regeringen)
4. Sören LEKBERG – Sverige (Riksdagen)
5. Michel BARNIER – Kommissionen
6. Elmar BROK – Europaparlamentet
7. Pierre LEQUILLER – Frankrike (Parlamentet)
8. Henrik HOLOLEI – Estland (Regeringen)
9. Kimmo KILJUNEN – Finland (Parlamentet)
- (Blått kort: Caspar EINEM)*
10. Jürgen MEYER – Tyskland (Parlamentet)
11. Andrew DUFF – Europaparlamentet
12. Alfonso DASTIS – Spanien (Regeringen)
13. Tunne KELAM – Estland (Parlamentet)
14. Aloiz PETERLE – Slovenien (Parlamentet)
15. Henrik Dam KRISTENSEN – Danmark (Parlamentet)
16. Mesut YILMAZ – Turkiet – (Regeringen)
- (Blått kort: G. AMATO)*
17. Eduarda AZEVEDO – Portugal (Parlamentet)
18. Hubert HAENEL – Frankrike (Parlamentet)
19. Pervenche BERES – Europaparlamentet
- (Blå kort:*
HAIN, MC CORMICK, PIETERS, MCLENNAN, FAYOT, DI RUPO, VOGGENHÜBER)
20. Proinsias DE ROSSA – Irland (Parlamentet)

21. Josep BORRELL FONTELLES – Spanien (Parlamentet)
 22. Matti VANHANEN – Finland (Parlamentet)
 23. Iñigo MÉNDEZ de VIGO – Europaparlamentet
 24. Hanja MAIJ-WEGGEN – Europaparlamentet
 25. Dalia KUTRAITE-GIEDRAITIENE – Litauen (Parlamentet)
 26. Gianfranco FINI – Italien (Regeringen)
 27. Pierre MOSCOVICI – Frankrike (Regeringen)
 28. Ali TEKIN – Turkiet (Parlamentet)
 29. William ABITBOL – Europaparlamentet
 30. David HEATHCOAT-AMORY – Förenade kungariket (Parlamentet)
- (Blå kort: BRUTON, TOMLINSON, MÉNDEZ DE VIGO)*
31. Pierre CHEVALIER – Belgien (Regeringen)
 32. Alberto COSTA – Portugal (Parlamentet)
 33. Lamberto DINI – Italien (Parlamentet)
 34. Hannes FARNLEITNER – Österrike (Regeringen)
 35. Frans TIMMERMANS – Nederländerna (Parlamentet)
 35. Edvins INKENS – Lettland (Parlamentet)
 36. Panayotis DEMETRIOU – Cypern (Parlamentet)

TALARLISTA

i turordning

5. Stadgan om de grundläggande rättigheterna (dok. CONV 354/02)
– debatt om rapporten från arbetsgrupp II med Antonio Vitorino som ordförande

1. Ernani LOPES – Portugal (Regeringen)
 2. Iñigo MÉNDEZ de VIGO – Europaparlamentet
 3. Alexander ARABADJIEV – Bulgarien (Parlamentet)
 4. Andrew DUFF – Europaparlamentet
 5. René van der LINDEN – Nederländerna (Parlamentet)
 6. Peter HAIN – Förenade kungariket (Regeringen)
 7. Ben FAYOT – Luxemburg (Parlamentet)
 8. Olivier DUHAMEL – Europaparlamentet
 9. Jürgen MEYER – Tyskland (Parlamentet)
 10. Alfonso DASTIS – (Spanien) Regeringen
 11. Dick ROCHE – Irland (Regeringen)
- (Blå kort: Caspar EINEM, Sylvia KAUFFMANN)*
12. Diego LOPEZ GARRIDO – Spanien (Parlamentet)
 13. Neli KUTSKOVA – Bulgarien (Regeringen)
 14. Neil Mac CORMICK – Europaparlamentet
 15. A. Emre KOCAOĞLU – Turkiet (Parlamentet)
 16. Hubert HAENEL – Frankrike (Parlamentet)
 17. Reinhard RACK – Europaparlamentet
 18. Jozef OLEKSY – Polen (Parlamentet)
 19. Timothy KIRKHOPE – Europaparlamentet
 20. Peter SERRACINO-INGLOTT – Malta (Regeringen)
 21. Mihael BREJC – Slovenien (Parlamentet)
 22. Gianfranco FINI – Italien (Regeringen)
 23. Anne VAN LANCKER – Europaparlamentet
 24. Gabriel CISNEROS LABORDA – Spanien (Parlamentet)
 25. Elena PACIOTTI – Europaparlamentet

26. Ingvar SVENSSON – Sverige (Riksdagen)
27. Cristiana MUSCARDINI – Europaparlamentet
28. Pierre MOSCOVICI – Frankrike (Regeringen)
29. Lena HJELM-WALLÉN – Sverige (Regeringen)
30. Niels PETERSEN – Danmark (Parlamentet)
- (Blå kort: Peter HAIN, HELLE)*
31. Alberto COSTA – Portugal (Parlamentet)
32. Gijs de VRIES – Nederländerna (Regeringen)
33. Henning CHRISTOPHERSEN – Danmark (Regeringen)
34. Hanja MAIJ-WEGGEN – Europaparlamentet
35. John BRUTON – Irland (Parlamentet)
36. Eleni MAVROU – Cypern (Parlamentet)

– **Inledande debatt om det preliminära utkastet till konstitutionellt fördrag**

Ordförande Valéry Giscard d'Estaing

1. Klaus HÄNSCH – Europaparlamentet
2. Ana PALACIO – Spanien (Regeringen)
3. Andrew DUFF – Europaparlamentet
4. Michel BARNIER – Kommissionen
5. Rytis MARTIKONIS – Litauen (Regeringen)
6. Hubert HAENEL – Frankrike (Parlamentet)
7. Josep BORRELL FONTELLES – Spanien (Parlamentet)
8. Ernani LOPES – Portugal (Regeringen)
9. Gijs de VRIES – Nederländerna (Regeringen)
10. Alan LAMASSOURE – Europaparlamentet
11. Peter HAIN – Förenade kungariket (Regeringen)
12. Rihards PIKS – Lettland (Parlamentet)
13. Danuta HÛBNER – Polen (Regeringen)
14. Marco FOLLINI – Italien (Parlamentet)
15. Dick ROCHE – Irland (Regeringen)
16. Teija TIILIKAINEN – Finland (Regeringen)
17. Marietta GIANNAKOU – Grekland (Parlamentet)
18. Hanja MAIJ-WEGGEN – Europaparlamentet
19. Elmar BROK – Europaparlamentet
20. Ben FAYOT – Luxemburg (Parlamentet)
21. Michael FRENDÓ – Malta (Parlamentet)
22. Linda McAVAN – Europaparlamentet
23. Lena HJELM-WALLÉN – Sverige (Regeringen)
24. Elio DI RUPO – Belgien (Parlamentet)
25. Jens-Peter BONDE – Europaparlamentet
26. Pierre MOSCOVICI – Frankrike (Regeringen)

=====